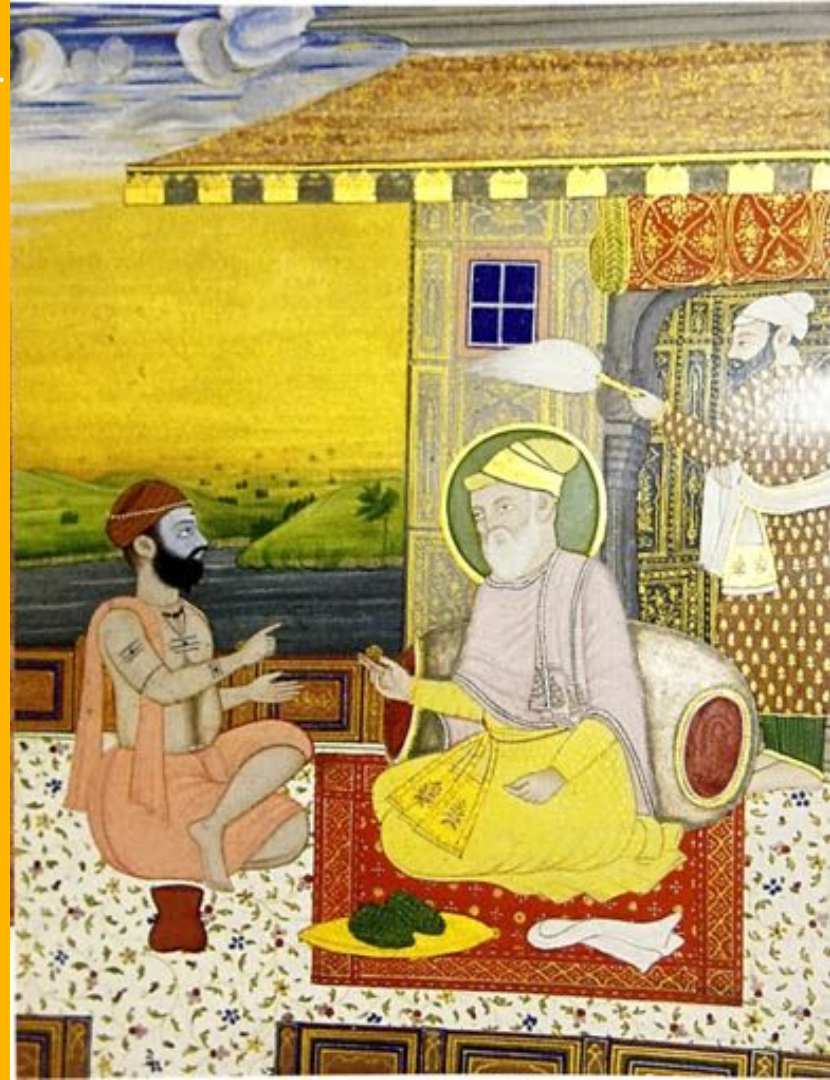

Jothi Jot of Sri Guru Amar Das Ji

The 3rd Guru Nanak, Sri Guru Amar Das Ji's merging into
His Formless Form

SRI GURU GRANTH SAHIB JI ACADEMY

TOTAL AGE

105 years 4 months 1 day

TIME AT GUR GADHI

21 years 5 months 14 days

LIFE SPAN

1469-1519 Household Life

1519-1541 Devotion for Gangga River

1541-1552 Life in company of Guru Angad Dev Ji

1552-1574 Guruship Period

REGIMES

- Emperor Humayun (1530-1540 A.D.)
- Sher Shah Suri (1542-1545 A.D.)
- Islam Shah (1545-1555 A.D.)
- Emperor Humayun (1555-1556 A.D.)
- Emperor Akbar (1556-1605 A.D.)

CONTRIBUTION IN GURBANI

Anand Sahib, 869 Shabad, Salok, Chands in 17 Ragas

JOTHI-JOT DAY

Bhadron Sudhi Purnamasi, 1631 (1st October 1574)

JOTHI JOT PLACE

Goindwal Sahib

Gurgadhi to 4th Guru Nanak

Baba Buddha Ji marked Guru Ram Das Ji's forehead with the 'tilak' of Guruship. Guru Amar Das Ji placed five cents and a coconut (narial) before Guru Ram Das Ji and He performed parkarma (circumambulated) around Guru Ram Das Ji with His hands folded followed by Baba Buddha Ji, Baba Mohri Ji and Sikhs then bowed before Guru Ram Das Ji. Guru Amar Das Ji blessed the Guruship throne to Guru Ram Das Ji and Guru Amar Das Ji was prepared to merge into His formless form (Jyoti-Jot).

Guru Amar Das Ji's eyes were like flower blossoms and His glowing face gave peaceful advice to all His sikhs to get rid of all their sadness.

A Visit by Bhai Datu

Bhai Datu Ji was the elder son of Guru Angad Dev Ji.

He came to visit Guru Amar Das Ji. With his hands folded, he prayed, "Dear Guru Ji, I am guilty, I was a fool and kicked you. My jealousy over powered me and secondly I was misguided by my friends. Now I want to repent all that I have done. Dear Guru Ji, please bless me as You are the only one who see goodness in all. Please bless me."

Note: Bhai Datu was upset as Guru Angad Dev Ji blessed the Guruship throne to His servant, Guru Amar Das Ji. His companions taunted him that everything has gone with Guru Amar Das Ji and He has nothing left. He came to Goindwal in anger and He could not tolerate the respect that Sikhs has for Guru Amar Das Ji, he stood up and kicked Guru Ji and Guru fell from his throne. Guru Ji quickly picked Himself up and went towards the feet of Bhai Datu Ji. Guru Ji said "I have been doing sewa for a long time and I am getting very old also. That is why my body has become very tough and your feet are very gentle. Your foot might have felt the pain when my hard bones hit against them. Please forgive me."

Forgiving Bhai Datu

Hearing Bhai Datu Ji, Guru Ji said "You are the beloved son of my Guru, I am your servant (daas). I am now ready to leave this physical form. Presently, Guru Ram Das Ji is the Guru as I have given the Guruship throne to Him. You have to understand, be a wise man and please keep away all doubts. When Guru Ram Das Ji's son sits on the throne of Guruship, He will visit Khadur Sahib and He will come to you. Upon meeting you, He will touch your feet and then all your pains and sorrows will be dispelled."

Sermons to the Sikhs

All the Sikhs applauded Guru Amar Das Ji for His greatness and contributions.

Guru Amar Das Ji then said to everyone, "I have now merged with Guru Ram Das Ji, please see me in Guru Ram Das Ji, I have given the Guruship throne to Him. Whoever respects Him will obtain all the happiness".

All praised Guru Ji and folded their hands. They all prostrated before Guru Ji. Guru Ji looked at His sons and said "prepare immediately for all the necessary things" Baba Mohri then asked Guru Ji "How would You want the ceremony to take place Guru Ji?" Guru Ji replied "it should be just like how it is done in Guru Nanak's house and after my merger please do remember the Almighty and sing His praises".

“

*Earn a truthful living and be
successful in life; whenever
unpleasant moment comes into
life, remember Almighty, all
pains will be dispelled and
desires shall be fulfilled*

*Guru Amar Das Ji's advise before He merges
into His Formless Form*

Merging into Formless Form

It was Bhadron Sudhi Puranmasi, 1631 (1st October 1574).

Then in everyone's presence, Guru Ji laid down on His bed and had a blanket over His head covering His face and merged into His Formless Form (Jothi Jot). The place now known as Jyoti Jot Asthan Patshahi 3.

His total age was 105 years 4 months and 1 day. Guru Ji completed 21 year, 5 months and 14 days of glorious Guruship.

Bathing Guru's Body

- In Goindwal, all the ladies got together and sang shabads of Gurbani. Guru Ram Das Ji with Baba Mohri Ji, Baba Buddha Ji and Bhai Belu Ji got together to bathe (Ishnaan) Guru Amar Das Ji's body.
- After giving the bath, they placed Guru Ji on a flat bed (biban) and carried it on their shoulders. There were all kinds of instruments played and lots of flowers were put on Guru Ji. Gurbani Kirtan was sung and Sikhs flew whisk (Chour) over Guru Ji.

Saskar (Cremation)

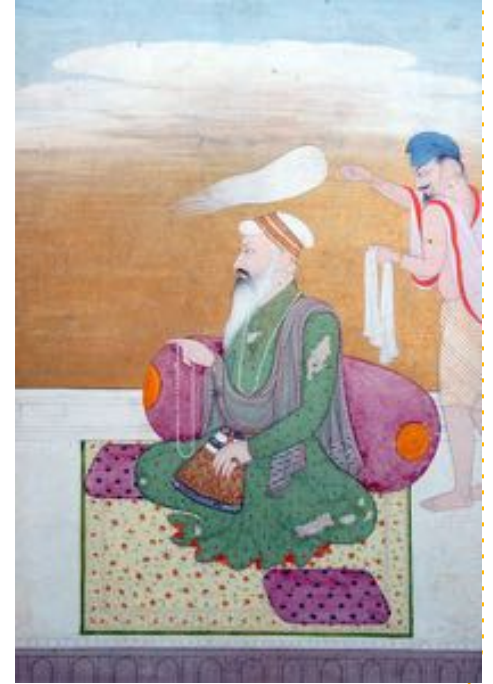
Everyone gently threw flowers on the bed in which Guru Ji was carried. All of them reached the riverbank (Bias River). There were thousands of people surrounding the place.

Guru Ji was then placed on the pyre made of sandalwood. Ghee and lots of fragrance were put on the woods. Guru Ram Das Ji then handed the fire to Baba Mohri to light the pyre from top and all the four directions.

Praising Guru Amar Das Ji

All of them then came back and sat at Boali Sahib and started conversing about the greatness of Guru Amar Das Ji. Everyone was sad, thinking and chanting on Guru Ji's name.

Guru Amar Das Ji, the owner of miracles had blessed His Sikhs and removed their sadness and those Sikhs who performed sewa with love and concentration, were blessed with the representation of Guru's house in all the twenty-two districts. They were blessed with the skills of teaching others the Sikh way of life. There were no limits of Guru Ji's blessings. Even the prominent scholars and devotees praised Guru Ji. Kavi Santokh Singh says that Guru Ji is also the Master of all the deities and He has blessed them as well. Therefore, Guru Ji is the greatest among the greatest.

Jyoti Jot Asthan Patshahi 3

Jyoti Jot Asthan Patshahi 3 - a small marbled pavilion next to Guriai Asthan, was built on the site of the room in which Guru Amar Das merged into His formless form on 1st October 1574. Guru Sri Ram Das also merged into His formless form in that room exactly 6 year 11 months and 18 days later.

Gurdwara Sri Darbar Sahib

Gurdwara Sri Darbar Sahib (Angitha Sahib) :- This place is particularly important as Guru Amar Das Ji fell here after hitting a stake while bringing a pitcher of water to Goindwal Sahib. This stake 'Karir' became green again by the touch of Guru's feet. It grew to be a huge tree.

In the year 2004 it was brought down during the construction of the Gurdwara again. It was a very unfortunate event that we failed to reserve it for our future generations however a portion of the tree is kept in a glass frame. It is at this place that Guru Angad Dev Ji merged with His formless form and Guru Amar Das Ji Sri Guru Sri Ram Das Ji & Guru Arjan Dev Ji also used to stop while on their way to Amritsar. Guru Hargobind Sahib Ji, after getting married His daughter Bibi Veero Ji at Jhabal, stayed here for some time along with His family. Gur Har Rai Sahib accompanied by His 2200 armed soldiers came from Kartarpur, He also rested here for a night. The ninth master Guru Teg Bahadur Sahib Ji also came from Baba Bakala to pay a visit to this holy place.

SRI GURU GRANTH SAHIB JI ACADEMY

ਰਾਮਕਲੀ ਸਦੁ RAMKALI SAD

Baba Sundar Ji uttered this Gurbani in the presence of Sri Guru Arjan Dev Ji narrating the events during Sri Guru Amar Das's merging into His formless form.

Prologue

- Sri Guru Arjan Dev Ji once visited Gowindwal Sahib and enquired about Sri Guru Amar Das Ji's departure, Baba Sunder Das Ji who was Baba Anand Ji's son, the grandson of Baba Mohri Das Ji and the great grand son of Sri Guru Amar Das Ji offered himself to narrate in great detail Guru Amar Das Ji's merger with His formless form including the sermons that He uttered.
- Guru Arjan Dev Ji included the composition of Baba Sundar Das Ji in Sri Guru Granth Sahib Ji. The hymn (bani) is given the title of Ramkali Sadh which mean the hymn is uttered in Ramkali Raga and titled 'Sadh' which means invitation or praise.
- This Bani must be read on the 10th day after the death during the Bhog of the deceased. Usually it is read after the conclusion of Sehaj Path or Akhand Path done for the deceased.

ਰਾਮਕਲੀ, ਸਦੁ

ਰਾਮਕਲੀ ਰਾਗ ਵਿੱਚ ਲਿਖੀ ਬਾਣੀ ਦਾ ਨਾਮ 'ਸਦੁ' ਹੈ। 'ਸਦੁ' ਇਸ ਬਾਣੀ ਦਾ ਸਿਰਲੇਖ ਹੈ। 'ਸਦੁ' ਸ਼ਬਦ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿੱਚ ਆਮ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ 'ਵਾਸ'। ਇਥੇ 'ਸਦੁ' ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ, ਅਕਾਲ-ਪੁਰਖ ਵੱਲੋਂ ਗੁਰੂ ਅਮਰ ਦਾਸ ਜੀ ਨੂੰ ਆਇਆ ਹੋਇਆ ਸੱਦਾ।

ੴ; ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥

ਇੱਕ ਅਦੁਤ ਪ੍ਰਮਾਣ ਹੈ, ਜੋ ਸਾਰਿਆਂ ਦਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਕ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਸੱਚੇ ਗੁਰੂ ਦੀ ਕਿਰਪਾ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

There is but One God. By True Guru's grace, He is obtained.

ਚਾਰ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੇ ਮੰਗਲ

੧. ਨਾਮਸਕਾਰਕ ਮੰਗਲ - ਭੰਡਉਤਿ ਬੰਦਨ ਅਨਿਕ ਬਾਰ

੨. ਵਸਤੂ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਮੰਗਲ - ਸਰਬ ਕਲਾ ਸਮਰਥ ॥

੩. ਅਜੀਰਵਾਦ ਮੰਗਲ - ਭੋਲਨ ਤੇ ਰਾਖਹੁ ਪ੍ਰਭੂ

੪. ਆਤਮ ਚਿੰਤਨ ਮੰਗਲ- ਨਾਨਕ, ਦੇ ਕਹਿ ਹਥ ॥੧॥

ਉਘਨਕਾ - ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਗੋਇੰਦਵਾਲ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਆਏ ਅਤੇ ਗੁਰੂ ਅਮਰਦਾਸ ਜੀ ਦੇ ਏਹੜੇ ਪਾਸ ਜਾ ਕੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਚਲਣੇ ਦਾ ਪ੍ਰਸੰਗ ਪੁੱਛਣ ਲੱਗੇ ਤਦ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਮਰਦਾਸ ਜੀ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਦਾ ਪੇਰਫਾ ਬਾਬਾ ਸੁੰਦਰ ਦਾਸ ਜੀ ਪਰਲੋਕ ਦੇ ਸੱਦੇ ਦਾ ਹਾਲ ਦੱਸਣ ਲੱਗੇ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਸੱਦੇ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕੀਤਾ ਹੈ ਤਾਂ ਹੀ ਇਸ ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਨਾਮ ਸਦੁ ਹੈ। ਪਹਿਲਾ ਮੰਗਲ ਕਰਦੇ ਹਨ।

Sri Guru Arjan Dev Ji once visited Gowindwal Sahib and enquired about Sri Guru Amar Das Ji's departure, Baba Sunder Das Ji who was Baba Anand Ji's son, the grandson of Baba Mohri Das Ji and the great grand son of Sri Guru Amar Das Ji offered himself to describe Guru Ji's departure.

Baba Sunder Das Ji informed Guru Arjan Dev Ji on Guru Amar Das Ji's departure invitation therefore this hymn (bani) is given the title of Ramkali Sadh which mean the hymn is uttered in Ramkali Raga and hymn title is 'Sadh' which means invitation or praise.

Baba Sunder Das Ji starts with the praise of the Almighty;

ਜਗਿ ਦਾਤਾ ਸੋਇ; ਭਗਤਿ ਵਡਲੁ, ਤਿਹੁ ਲੋਇ ਜੀਉ ॥

ਪਦ ਅਰਥ: ਜਗਿ-ਜਗਤ ਵਿੱਚ, in the world; ਦਾਤਾ-ਦਾਤਾ ਦੇਣ ਵਾਲਾ, benefactor; ਭਗਤਿ ਵਡਲੁ-ਭਗਤਾਂ ਦਾ ਪਿਆਰਾ, lover of his devotees; ਤਿਹੁ ਲੋਇ-ਤਿੰਨਾ ਲੋਕਾਂ ਵਿੱਚ, universe। ਪ੍ਰਮੇਸ਼ਰ ਜੋ ਤਿੰਨ ਲੋਕ ਰੂਪ ਸਾਰੇ ਜਗਤ ਦੇ ਜੀਆਂ ਨੂੰ ਖਾਣ-ਪੀਣ ਅਤੇ ਪਹਿਨਣ ਨੂੰ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਹੈ, ਉਹ ਸਾਰੇ ਭਗਤਾਂ ਦਾ ਪਿਆਰਾ ਹੈ।

Almighty the benefactor (donor), who provides food and water to all the three worlds (universe) and he is the lover of his devotees.

ਗੁਰ ਸਬਦਿ ਸਮਾਵਟੇ; ਅਵਰੁ ਨ ਜਾਣੈ ਕੋਇ ਜੀਉ ॥

ਪਦ ਅਰਥ: ਸਮਾਵਟੇ-immersed। ਅਵਰੁ-ਹੋਰ, other। ਜਾਣੈ-know। ਕੋਇ-any other। ਜੋ ਗੁਰੂ ਦੇ ਉਪਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਸਮਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਹੀ ਉਸ ਪ੍ਰਮਾਣਤਾ ਨੂੰ ਜਾਣਦੇ ਹਨ। ਗੁਰੂ ਦੇ ਸ਼ਬਦ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਉਸ ਪ੍ਰਮਾਣਤਾ ਨੂੰ ਹੋਰ ਕੋਈ ਜਾਣ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ।

The one who is immersed in the hymns (shabad) of the Guru knows Almighty and nobody else knows.

ਉਪਾਸ਼ਨਾ ਚਾਰ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੀ ਹੈ:-

੧. ਸਰਗੁਨ ਉਪਾਸ਼ਨਾ - ਆਪਣੇ ਗੁਰੂ ਦਾ ਸਾਕਾਰ (ਸਰਗੁਨ) ਸਰੂਪ ਦਾ ਧਿਆਨ ਅਤੇ ਗੁਰ ਮੰਤਰ ਦਾ ਜਾਪ ਕਰਕੇ ਆਪਣੇ ਮਨ ਨੂੰ ਇਕਾਗਰ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਉਪਾਸ਼ਨਾ ਨੂੰ ਭਗਤ ਕਰਦੇ ਹਨ।
੨. ਨਿਰਗੁਨ ਉਪਾਸ਼ਨਾ - ਇਹ ਗਿਆਨ ਹੋਣਾ ਕਿ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਸਤਿ-ਬਿੰਦ-ਅਨੰਦ ਸਰੂਪ ਹੈ ਅਤੇ ਹਰ ਥਾਂ ਅਤੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਪ੍ਰਗਟ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਹੀ ਧਿਆਨ ਕਰੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਉਪਾਸ਼ਨਾ ਨੂੰ ਆਤਮ ਗਿਆਨੀ ਕਰਦੇ ਹਨ।
੩. ਅੰਦਿਗਰੇ ਉਪਾਸ਼ਨਾ - ਇਹ ਅਵਸਥਾ ਬਣ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸਾਰਾ ਬ੍ਰਹਮੰਡ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਸਰੂਪ ਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸੰਸਾਰ ਉਸ ਦਾ ਵੇਰਾਣ ਸਰੂਪ ਦਿਖਾਈ ਦੇਣ ਲਗ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।
੪. ਅਪਿੰਡਰੇ ਉਪਾਸ਼ਨਾ - ਇਹ ਜਾਗਰਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣੀ ਕਿ ਉਹ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਮੈਂ ਹੀ ਹਾਂ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਮੇਰੇ ਤੋਂ ਭਗਤ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਨਾ ਹੀ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਹੋਵੇਗਾ।

Four (4) types of Devotions

1. Sargun Devotion - Normally practiced by devotees in which the concentration is focussed on the physical form and the continuous recitation of Guru's mantra (chant) with focused mind.
2. Nirgun Devotion - Practiced by spiritual scholars (the ones with knowledge of Atma) in the realisation that they are truly the form of Almighty with the qualities of truth (forever), energy (movable) and bliss (constant state).
3. Andhigere Devotion - Everything is Almighty himself.
4. Ahingere Devotion - Almighty is the real of me therefore there is nothing else then me, never was and will never be.

ਅਵਰੋ ਨ ਜਾਣਹਿ ; ਸਬਦਿ ਗੁਰ ਕੈ , ਏਕੁ ਨਾਮੁ ਧਿਆਵਹੇ ॥

ਪਦ ਅਰਥ:- ਅਵਰੋ-ਹੋਰ ਕੋਈ, anyone। ਨ ਜਾਣਹਿ-ਨਹੀ ਜਾਣਦੇ ਹਨ, does not recognised। ਸਬਦਿ ਗੁਰੂ ਕੈ-ਗੁਰੂ ਦੇ ਉਪਦੇਸ਼, Gurus' sermons। ਏਕ-one। ਧਿਆਵਹੇ-concentrate, meditate।

ਗੁਰੂ ਦੇ ਉਪਦੇਸ਼ ਕਰਕੇ ਜੋ ਇਕ ਨਾਮ ਨੂੰ ਧਿਆਉਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਨੂੰ ਹੀ ਜਾਣਦੇ ਹਨ। ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਜਾਣਦੇ ਭਾਵ ਕਿ ਹਰ ਸਮੇਂ ਅਤੇ ਹਰ ਥਾਂ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਨੂੰ ਹੀ ਦੇਖਦੇ ਹਨ।

Through the sermons of the true Guru, those who meditates on the one (Almighty) name, knows him (Almighty) and they do not recognised anyone else means that they see Almighty in all and at all times.

ਪਰਸਾਦਿ ਨਾਨਕ , ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ; ਪਰਮ ਪਦਵੀ ਪਾਵਹੇ ॥

ਪਦ ਅਰਥ: ਪਰਸਾਦਿ-ਕਿਰਪਾ, grace, blessings। ਪਰਮ-ਸ੍ਰੇਸ਼ਠ, supreme। ਪਦਵੀ-status। ਪਾਵਹੇ-ਪਾਇਆ, attained।
ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਤੇ ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਦੇਵ ਜੀ ਦੀ ਕਿਰਪਾ ਨਾਲ ਗੁਰੂ ਅਮਰਦਾਸ ਜੀ ਨੇ ਪਰਮ ਪਦਵੀ ਨੂੰ ਪਾਇਆ ਹੈ।

By the grace of Guru Nanak Dev Ji and Guru Angad Dev Ji, Guru Amar Das Ji attained the supreme status.

ਆਇਆ ਹਕਾਰਾ ਚਲਣਵਾਰਾ ; ਹਰਿ ਰਾਮ ਨਾਮਿ ਸਮਾਇਆ ॥

ਪਦ ਅਰਥ: ਆਇਆ-came, arrived। ਹਕਾਰਾ-ਸੰਦਾ, invitation। ਚਲਣਵਾਰਾ-to depart। ਸਮਾਇਆ-immersed।

ਉਸ ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਦਾ ਸੰਦਾ (ਹਕਾਰਾ) ਵੀ ਐਸਾ ਆਇਆ ਕਿ ਸੰਸਾਰ ਤੋਂ ਛਲੇ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਅਮਰ ਦਾਸ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ ਦਾ ਚਿੰਤ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਦੇ ਨਾਮ ਵਿਚ ਸਮਾਇਆ ਹੋਇਆ ਹੈ।

When the invitation came for Guru Amar Das Ji to merge his physical form into his formless form, Guru Ji's concentration remained immersed in Almighty means that such invitation was very natural to Guru Ji.

ਜਗਿ ਅਮਰੁ ਅਟਲੁ , ਅਤੋਲੁ ਠਾਕੁਰੁ ; ਭਗਤਿ ਤੇ ਹਰਿ ਪਾਇਆ ॥੧॥

ਪਦ ਅਰਥ: ਜਗਿ-ਜਗਤ ਵਿੱਚ। ਅਮਰੁ-ਮਰਨ ਤੋਂ ਰਹਿਤ, liberated। ਅਟਲੁ-ਟਲਨ ਤੋਂ ਰਹਿਤ, immovable, permanent। ਅਤੋਲੁ-beyond contemplation। ਠਾਕੁਰੁ-master। ਭਗਤਿ-ਭਗਤੀ, meditation। ਪਾਇਆ-obtained, attained।
ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੋ ਠਾਕੁਰ ਹੈ, ਸਦਾ ਇਸਥਿਤ (ਅਟਲੁ), ਜੋ ਵੀਚਾਰ ਤੋਂ ਪਰੇ ਹੈ (ਅਤੋਲੁ) ਭਾਵ ਮਨ ਅਤੇ ਭੁਖੀ ਤੋਂ ਪਰੇ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਮਰਦਾਸ ਜੀ ਨੇ ਸੰਸਾਰ ਵਿਚ ਵਿਚਰਦਿਆ ਭਗਤੀ ਕਰਕੇ ਉਸ ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਲਿਆ ਭਾਵ ਉਸ ਹਰੀ ਵਿਚ ਅਭੇਦ ਹੋ ਗਏ॥੧॥

The permanent (imperishable) and the un-discussable master means that the Almighty who is beyond the mind and intellect which was obtained by Guru Amar Das Ji after tremendous meditation in which he was immersed as one.

ਹਰਿ ਭਾਣਾ ਗੁਰ ਭਾਇਆ ; ਗੁਰੁ ਜਾਵੈ ਹਰਿ ਪ੍ਰਭ ਪਾਸਿ ਜੀਉ ॥

ਪਦ ਅਰਥ: ਹਰਿ-ਹਰੀ, Almighty। ਭਾਣਾ-Almighty's will। ਭਾਇਆ-ਚੰਗਾ ਲੱਗਾ, like, likes equally। ਜਾਵੈ-to go। ਪਾਸਿ-near।
ਏਹ ਨੂੰ ਤਿਆਗਣ ਰੁਪੀ ਹਰੀ ਦਾ ਜੋ ਹੁਕਮ ਹੈ, ਉਹ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਮਰਦਾਸ ਜੀ ਨੂੰ ਚੰਗਾ ਲੱਗਾ ਅਤੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਹਰੀ ਪ੍ਰਭ ਦੇ ਕੋਲ ਜਾਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੋ ਗਏ।

Sri Guru Amar Das Ji was delighted with the Almighty's command to merge his physical form into the Almighty, thereafter Guru Ji said that 'I am going to Almighty'.

ਸਤਿਗੁਰੁ ਕਰੇ ਹਰਿ ਪਹਿ ਬੋਨਤੀ ; ਮੇਰੀ ਪੈਜ ਰਖਹੁ ਅਰਦਾਸਿ ਜੀਉ ॥

ਪਦ ਅਰਥ: ਪਹਿ=10। ਬੋਨਤੀ=plead, humble request। ਪੈਜ=ਲਾਜ, dignity, honour। ਰਖਹੁ=retain, keep intact। ਅਰਦਾਸਿ=ਅਰਜ+ਦਾਸ, the plead of a servant।
ਉਸ ਵੇਲੇ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਨਿਮਰਤਾ ਸਹਿਤ ਹਰੀ ਅੱਗੇ ਬੋਨਤੀ ਕੀਤੀ, ਹੋ ਹਰੀ! ਮੇਰੀ ਇਹ ਅਰਦਾਸ ਹੈ ਕਿ ਮੇਰੀ ਲਾਜ ਰੱਖੋ।

The True Guru (Sri Guru Amar Das Ji) requested very humbly (Ardaas) to Almighty 'Please retain my honour'. Guru Ji is preaching through practice on how we should be humble in our prayers.

ਪੈਜ ਰਾਖਹੁ , ਹਰਿ ਜਨਹੁ ਕੇਰੀ ; ਹਰਿ ਦੇਹੁ ਨਾਮੁ ਨਿਰੰਜਨੋ ॥

ਪਦ ਅਰਥ: ਦੇਹੁ=to give। ਨਿਰੰਜਨੋ=ਨਿਰ(without)+ਅੰਜਨ (black dot of Maya) means Almighty।

ਹੋ ਹਰੀ! ਦੁੱਖਾਂ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਆਪਣੇ ਸੇਵਕ ਦੀ ਲਾਜ ਰੱਖੋ। ਮੈਨੂੰ ਆਪਣਾ ਮਾਇਆ ਤੋਂ ਰਹਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਨਾਮ ਬਖਸ਼ੋ।

Dear Almighty, greener (life) of all (Har = the destroyer of all pains) and the one who is free from maya (Niranjana) please blesses me with your name and retain principals practiced through my life time.

Guru Ji sets as an example on what should one ask during his/her prayer which would stay on eternally.

ਅੰਤਿ ਚਲਦਿਆ ਹੋਇ ਬੋਲੀ ; ਜਮਦੂਤ ਕਾਲੁ ਨਿਖੰਜਨੋ ॥

ਪਦ ਅਰਥ: ਅੰਤਿ=the end, finally। ਚਲਦਿਆ=departing, going। ਹੋਇ=will be। ਬੋਲੀ=companion। ਜਮਦੂਤ=angel of death। ਕਾਲੁ=death। ਨਿਖੰਜਨੋ=ਕਟਨ ਵਾਲਾ ਹੈ ਝਾੜ ਨਾਸ ਕਰਨ ਵਾਲਾ, the ones who cuts means destroys।
ਭੇਰਾ ਨਾਮ ਅੰਗ ਹੈ ਜੋ ਅੰਤ ਸਮੇਂ ਅਤੇ ਪੁਲੋਕ ਦੇ ਰਸਤੇ ਚਲਦਿਆ ਸਾਥੀ ਬਣ ਕੇ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਮਕਾਲ ਦੇ ਦੂਤਾਂ ਦਾ ਨਾਸ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਹੈ।

ਫਤਿਬਤੇ: ਇਬਰਾਈਲ (ਮੌਤ), ਜਬਰਾਈਲ (ਪੈਗਮ), ਮਿਕਾਈਲ (ਪਰਲੋ) ਅਤੇ ਮੋਕਾਈਲ (ਰਿਜ਼ਕ)

Dear Almighty, Your name is wonderful which goes along and helps during the departure (death) subsequently next world journey and destroys the angel's of death who comes to destroys ones life.

Angels: Ijraeel (death), Jabraeel (messenger), Israfil (doom) and Mekaheel (food)

ਸਤਿਗੁਰੁ ਕੀ ਬੋਨਤੀ ਪਾਈ ; ਹਰਿ ਪ੍ਰਭਿ , ਸੁਣੀ ਅਰਦਾਸਿ ਜੀਉ ॥

ਪਦ ਅਰਥ:– ਬੋਨਤੀ ਪਾਈ= ਕੀਤੀ ਹੋਈ ਬੋਨਤੀ। ਹਰਿ ਪ੍ਰਭਿ=ਹਰੀ ਪ੍ਰਭੂ।

ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਦੀ ਕੀਤੀ ਹੋਈ ਅਰਦਾਸ ਬੋਨਤੀ ਸਮਰਥ ਹਰੀ ਨੇ ਸੁਣ ਲਈ।

The true Guru Ji's humble request (Ardaas) was heard by Almighty.

ਹਰਿ ਧਾਰਿ ਕਿਰਪਾ , ਸਤਿਗੁਰੁ ਮਿਲਾਇਆ ; ਧਨੁ ਧਨੁ ਕਰੇ ਸਾਬਾਸਿ ਜੀਉ ॥੨॥

ਪਦ ਅਰਥ:– ਧਾਰਿ ਕਿਰਪਾ=ਕਿਰਪਾ ਕਰਕੇ। ਮਿਲਾਇਆ=ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਮਿਲਾ ਲਿਆ। ਮਿਲਾਇਆ=unite। ਧਨੁ=great। ਸਾਬਾਸਿ=all।

ਹਰੀ ਨੇ ਕਿਰਪਾ ਧਾਰਕੇ ਸਤਿਗੁਰੂ ਅਮਰ ਦਾਸ ਜੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਮਿਲਾ ਲਿਆ ਤਾਂ ਧੰਨਤਾ ਦੇ ਯੋਗ ਜੋ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਹਨ, ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਅਤੇ ਮਨ ਬਾਣੀ ਕਰਕੇ ਸਾਰੇ ਲੋਕ ਧੰਨ ਧੰਨ ਕਹਿਣ ਲੱਗੇ॥੨॥

Almighty extended His mercy and immersed Sri Guru Amar Das Ji's physical form into his very own form, Almighty has granted greatness through body, mind and speech to Sri Guru Amar Das Ji.

ਮੇਰੇ ਸਿਖ ਸੁਣਹੁ ਪੁਤ ਭਾਈਹੇ ; ਮੇਰੇ ਹਰਿ ਭਾਣਾ , ਆਉ ਮੈ ਪਾਸਿ ਜੀਉ ॥

ਪਦ ਅਰਥ:– ਸੁਣਹੁ=listen। ਪੁਤ=sons। ਭਾਈਹੇ=brothers। ਭਾਣਾ=command। ਆਉ=came, arrived।

ਪੁਲੋਕ ਨੂੰ ਗਮਨ ਕਰਨ ਸਮੇਂ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਮਰ ਦਾਸ ਜੀ ਸਾਰੇ ਪਰਵਾਰ ਨੂੰ ਬੁਲਾਕੇ ਕਹਿਣ ਲੱਗੇ, ਮੇਰੇ ਸਿਖੇ ਪੁਤ ਭਾਈਓ ਤੁਸੀਂ ਮੇਰੀ ਗੱਲ ਸੁਣੋ, ਮੈਨੂੰ ਮੇਰੇ ਹਰੀ ਦਾ ਹੁਕਮ (ਭਾਣਾ) ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਮੇਰੇ ਪਾਸ ਆ ਜਾਵੋ।

In the moments of departure Guru Amar Das Ji called upon his family and said my disciples, sons and brothers listen to me, Almighty's command is that I should go to him.

ਹਰਿ ਭਾਣਾ ਗੁਰ ਭਾਇਆ ; ਮੇਰਾ ਹਰਿ ਪ੍ਰਭੁ ਕਰੇ ਸਾਬਾਸਿ ਜੀਉ ॥

ਪਦ ਅਰਥ:– ਹਰਿ ਭਾਣਾ=ਹਰੀ ਦਾ ਹੁਕਮ, ਹਰੀ ਦੀ ਰਚਾ। ਗੁਰ ਭਾਇਆ=ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੂੰ ਚੰਗਾ ਲੱਗਾ। ਸਾਬਾਸਿ=ਸਤਿਕਾਰ, respect, honour।

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਹਰੀ ਕਾ ਹੁਕਮ ਮੰਨਣਾ ਹੀ ਮੇਰੇ ਮਨ ਨੂੰ ਚੰਗਾ ਲਗਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਹੀ ਮੇਰਾ ਹਰੀ ਸਵਾਮੀ (ਪ੍ਰਭੂ) ਮੇਰਾ ਸਤਿਕਾਰ ਕਰੇਗਾ।

Guru Ji said that I am very pleased with such command of Almighty by which my master (Almighty) will much admire.

ਭਗਤੁ ਸਤਿਗੁਰੁ ਪੁਰਖੁ ਸੋਈ ; ਜਿਸੁ ਹਰਿ ਪ੍ਰਭ ਭਾਣਾ ਭਾਵੈ ॥

ਪਦ ਅਰਥ:- ਹਰਿ ਭਾਣਾ-ਹਰੀ ਦਾ ਹੁਕਮ, ਹਰੀ ਦੀ ਰਚਾ। ਗੁਰ ਭਾਇਆ-ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੂੰ ਚੰਗਾ ਲੱਗਾ।

ਉਹ ਹੀ ਮਨੁੱਖ ਭਗਤ ਤੇ ਪੂਰਨ ਪੁਰਖ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਹਰੀ ਪ੍ਰਭੂ ਕਾ ਭਾਣਾ ਚੰਗਾ ਲਗਦਾ ਹੈ॥

Those are true devotee (bhagan) and True Guru (Satguru) to whom the Almighty's Will is gratifying means that Almighty's Will is always accepted as the best for them by the true ones who recognises nothing other than Almighty who exists within the entire creation.

ਆਨੰਦ ਅਨਹਦ ਵਜਹਿ ਵਾਜੇ ; ਹਰਿ ਆਪਿ ਗਲਿ ਮੇਲਾਵਾਏ ॥

ਪਦ ਅਰਥ:- ਆਨੰਦ-ਆਤਮਕ ਖੁਸ਼ੀ, bliss। ਅਨਹਦ (ਅਨ+ਹਦ)- ਇਕ ਰਸ, ਲਗਾਤਾਰ, borderless means continuous, consistent। ਵਜਹਿ-playing of instruments।

ਵਾਜੇ-instrument। ਮੇਲਾਵਾਏ- ਮਿਲਾ ਲਵੇਗਾ, ਅਭੇਦ ਕਰ ਲਵੇਗਾ, unite।

ਭਾਣਾ ਮੰਨਣ ਕਰਕੇ ਹੁਣ ਇਕ ਰਸ ਅਨੰਦ ਰੂਪ ਵਾਜੇ ਵਜਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਹਰੀ ਆਪ ਹੀ ਗਲ ਨਾਲ ਮਿਲਾ ਲਵੇਗਾ ਭਾਵ ਅਭੇਦ ਕਰ ਲਵੇਗਾ।

Now the bliss of endless tune originated by itself (unbeaten musical instruments joyously play) and Almighty will Himself embrace means that Almighty will merge Guru Ji into himself.

ਤੁਸੀ ਪੁਤ ਭਾਈ ਪਰਵਾਰੁ ਮੇਰਾ ; ਮਨਿ ਵੇਖਹੁ , ਕਰਿ ਨਿਰਜਾਸਿ ਜੀਉ ॥

ਪਦ ਅਰਥ:- ਤੁਸੀ-you। ਪੁਤ-son। ਭਾਈ-brother। ਪਰਵਾਰ-family। ਮੇਰਾ-mine। ਕਰਿ ਨਿਰਜਾਸਿ-ਨਿਰਣਾ ਕਰ ਕੇ, diligently।

ਤੁਸੀ ਮੇਰੇ ਪੁੱਤਰ ਹੋ, ਭਰਾ ਅਤੇ ਪਰਿਵਾਰ ਹੋ, ਤੁਸੀਂ ਸਭ ਆਪਣੇ ਮਨ ਵਿੱਚ ਨਿਰਣਾ (ਨਿਰਜਾਸਿ) ਕਰਕੇ ਦੇਖੋ।

All of you, my sons, brothers and family, distinguish diligently in your mind and see.

ਦੁਰਿ ਲਿਖਿਆ ਪਰਵਾਣਾ ਫਿਰੈ ਨਾਹੀ ; ਗੁਰੁ ਜਾਇ ਹਰਿ ਪ੍ਰਭ ਪਾਸਿ ਜੀਉ ॥੩॥

ਪਦ ਅਰਥ:- ਦੁਰਿ-ਦੁਰੇ, ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਵੱਲੋਂ। ਲਿਖਿਆ-written, fated। ਪਰਵਾਣਾ-ਹੁਕਮ, command, order। ਫਿਰੈ ਨਾਹੀ-ਮਿਟਦਾ ਨਹੀ, cannot be vanished।

ਗੁਰੂ ਜੀ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਜੇ ਦੁਰੇ ਦਰਗਾਹ ਦਾ ਲਿਖਿਆ ਹੁਕਮਨਾਮਾ ਹੈ, ਉਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਯਤਨ ਨਾਲ ਫਿਰ ਨਹੀ ਸਕਦਾ, ਭਾਵ ਮਿਟ ਨਹੀ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਲਈ ਅਸੀਂ ਸਮਝ ਰਹੀ ਦੇ ਪਾਸ ਜ਼ਰੂਰ ਜਾਵਾਂਗੇ॥੩॥

The Almighty's command is ultimate which can never be rejected (unaccomplished) therefore Guru Ji says that I shall go to the one is capable of performing everything (samrath).

ਸਤਿਗੁਰਿ ਭਾਣੈ ਆਪਣੈ ; ਬਹਿ ਪਰਵਾਰੁ ਸਦਾਇਆ ॥

ਪਦ ਅਰਥ:- ਸਤਿਗੁਰਿ-ਗੁਰੂ ਅਮਰਦਾਸ ਜੀ। ਭਾਣੈ ਆਪਣੈ-ਆਪਣੀ ਮਰਜ਼ੀ ਨਾਲ, by His own will। ਬਹਿ-sit। ਸਦਾਇਆ-ਸੱਦ ਲਿਆ, invited।

ਬਾਬਾ ਸੁੰਦਰ ਦਾਸ ਜੀ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਕਹਿ ਕੇ ਆਪਣਾ ਸਾਰਾ ਹੀ ਪਰਵਾਰ ਸੱਦ ਲਿਆ।

Baba Sunder Ji says that in this manner Guru Ji said while sitting down, He invited His family.

ਮਤ ਮੇ ਪਿਛੈ ਕੋਈ ਰੋਵਸੀ ; ਸੇ ਮੇ ਮੁਲਿ ਨ ਭਾਇਆ ॥

ਪਦ ਅਰਥ:- ਮਤ-do not। ਮੇ ਪਿਛੈ-ਮੇਰੇ ਮਗਰੋ, after me। ਕੋਈ-anyone। ਰੋਵਸੀ-weep, cry। ਮੁਲਿ-ਬਿਲਕੁਲ, at all। ਨ-never। ਭਾਇਆ-pleased।

ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਇਹ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਮੇਰੇ ਪੁਲੋਕ ਜਾਣ ਮਗਰੋ ਕੋਈ ਵੀ ਨਾ ਰੋਵੇ। ਜੇ ਕੋਈ ਰੋਵੇਗਾ, ਉਹ ਮੈਨੂੰ ਕਦੇ ਵੀ ਚੰਗਾ ਨਹੀ ਲੱਗੇਗਾ।

Guru Ji then instructed that no one should weep after his departure and explained that those who weep shall never be pleased by him means that such person was never pleased by Guru Ji before.

ਮਿਤ੍ਰੁ ਪੈਥੈ ਮਿਤ੍ਰੁ ਬਿਗਸੈ ; ਜਿਸੁ ਮਿਤ੍ਰੁ ਕੀ ਪੈਸ ਭਾਵਏ ॥

ਪਦ ਅਰਥ:- ਮਿਤ੍ਰ-ਮਿਤਰ, friend। ਪੈਥੈ-ਮਾਣ ਪਾਉਂਦਾ ਹੈ, honoured। ਬਿਗਸੈ-ਖੁਸ਼ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, delighted। ਪੈਸ-ਇੱਜ਼ਤ, ਵਡਿਆਈ, honour। ਭਾਵਏ-ਚੰਗੀ ਲਗਦੀ ਹੈ, ਭਾਉਂਦੀ ਹੈ, liked, pleases।

ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੋਈ ਮਿਤਰ ਆਪਣੇ ਮਿਤਰ ਦੀ ਵਡਿਆਈ ਹੁੰਦੀ ਦੇਖ ਕੇ ਖੁਸ਼ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਜਦ ਕਿਸੇ ਮਿਤਰ ਨੂੰ ਰਾਜ ਦਰਬਾਰ ਵਿੱਚ ਵਡਿਆਈ ਦਾ ਸਿਰੋਪਾਉ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਮਿਤਰ ਭਰੋਸੇ ਖੁਸ਼ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਭੁਸ਼ੀ ਵੀ ਮੈਨੂੰ ਪ੍ਰਮੇਸ਼ਰ ਵਿੱਚ ਇਨਾ ਕਿਸੇ ਉਪਾਉ ਦੇ ਅਭੇਦ ਹੋਣਾ ਦੇਖ ਕੇ ਖੁਸ਼ ਹੋਵੇ।

Guru Ji explains through an example of a true friendship: just like a friend is delighted with the tribute and honour received by his friend and feels proud when the friend wears it on means that when honour is received in the royal court the true friend is overjoyed in the same manner Guru Ji says that I am going to merge into my Almighty therefore be delighted.

ਤੁਸੀ ਵੀਚਾਰਿ ਦੇਖਹੁ ਪੁਤ ਭਾਈ ; ਹਰਿ ਸਤਿਗੁਰੁ ਪੈਨਾਵਏ ॥

ਸਤਿਗੁਰੁ ਪਰਤਖਿ ਹੋਏ ; ਬਹਿ ਰਾਜੁ ਆਪਿ ਟਿਕਾਇਆ ॥

ਪਦ ਅਰਥ:- ਵੀਚਾਰਿ-contemplate। ਦੇਖਹੁ-observe। ਪੈਨਾਵਏ-ਸਿਰੋਪਾ ਦੇ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਆਦਰ ਦੇ ਰਿਹਾ ਹੈ, being honoured। ਪਰਤਖਿ ਹੋਏ-ਇਸ ਸਰੀਰ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦਿਆਂ, ਜਿਉਂਦਿਆਂ, while alive। ਰਾਜੁ-ਗੁਰਿਆਈ ਦਾ ਰਾਜ, ਗੁਰਗੱਦੀ, the kingdom of Guruship। ਆਪਿ ਟਿਕਾਇਆ-ਆਪ ਥਾਪ ਦਿੱਤਾ, Himself inaugurated।

ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਕਹਿਣ ਲੱਗੇ, ਹੇ ਪੁੱਤਰ ਤੇ ਭਾਈਓ! ਤੁਸੀ ਵਿਚਾਰ ਕਰਕੇ ਦੇਖੋ ਕਿ ਹੁਣ ਹਰੀ ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਅਸਾਨੂੰ ਜਸ ਰੂਪੀ ਪੁਸ਼ਾਕ ਪਹਿਣਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਤੁਹਾਨੂੰ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਭਾਵਾ ਸੁੰਦਰ ਜੀ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਕਿ ਸਤਿਗੁਰੂ ਅਮਰਦਾਸ ਜੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪੁੱਤਰ ਹੁੰਦਿਆ ਹੀ ਭਾਵ ਸਰੀਰਕ ਜਾਮੇ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦਿਆਂ ਹੀ ਬੈਠ ਕੇ ਆਪ ਭਰੂ ਰਾਮਦਾਸ ਜੀ ਨੂੰ ਗੁਰਿਆਈ ਦਾ ਤਿਲਕ ਖਿੱਤਾ ਤੇ ਉਹਨਾ ਨੂੰ ਗੁਰਗੱਦੀ ਰੂਪੀ ਰਾਜ ਸਿੰਘਾਸਣ ਤੇ ਬਿਠਾ ਦਿੱਤਾ।

Guru Ji further emphasises to his sons (those who has adopted to be a Sikh) and brothers (those who are affiliated to him by sharing the same believe) while saying that you all are to consider and perceive that Almighty is covering me with the attire of honour by which all of you should be delighted.

Baba Sunder Ji says that while Guru Ji was in his physical presence sat and bestowed the mark of Guruship throne to his successor Guru Ram Das Ji.

ਸਭਿ ਸਿਖ ਬੰਧ ਪੁਤ ਭਾਈ ਰਾਮਦਾਸ ਪੇਰੀ ਪਾਇਆ ॥੪॥

ਪਦ ਅਰਥ:- ਬੰਧ-ਸਾਕ ਸਬੰਧੀ।

ਸਾਰਿਆਂ ਸਿੱਖਾਂ, ਸਬੰਧੀਆਂ, ਪੁੱਤਰਾਂ ਤੇ ਭਰਾਵਾਂ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਰਾਮ ਦਾਸ ਜੀ ਦੇ ਚਰਨੀ ਪਾ ਦਿੱਤਾ॥੪॥

Guru Ji then made all his sikhs, relations, sons and brothers to be attached to the sanctuary of Guru Ram Das Ji's through a bow on Guru Ram Das Ji's feet which means the recognition or acknowledgment of Guru Ram Das Ji as the Fourth Guru.

ਅੰਤੋ ਸਤਿਗੁਰੁ ਬੋਲਿਆ ; ਮੈ ਪਿਛੈ , ਕੀਰਤਨੁ ਕਰਿਅਹੁ ਨਿਰਬਾਣੁ ਜੀਉ ॥

ਪਦ ਅਰਥ:- ਅੰਤੋ-ਸੋਭੀ ਸੋਭਿ ਸਮਾਣ ਵੇਲੇ। ਨਿਰਬਾਣੁ-ਇਕ ਰਸ, ਨਿਰਲੋ ਕੀਰਤਨ, ਨਿਰਾ ਕੀਰਤਨ, consistent।

ਅੰਤ ਸਮੇਂ (ਸੋਭੀ ਜੋਤ ਸਮੇਂ) ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਇਹ ਬਚਨ ਬੋਲਿਆ ਕਿ ਮੇਰੇ ਪਿੱਛੇ ਇੱਕ ਰਸ ਕੀਰਤਨ ਕਰਨਾ।

Finally the True Guru Ji said that sing the praises of Almighty consistently in constant state of mind after his departure.

ਕੇਸੇ ਗੋਪਾਲ ਪੰਡਿਤ , ਸਦਿਅਹੁ ; ਹਰਿ ਹਰਿ ਕਥਾ , ਪਤਹਿ ਪੁਰਾਣੁ ਜੀਉ ॥

ਪਦ ਅਰਥ:- ਕੇਸੇ ਗੋਪਾਲ ਪੰਡਿਤ-ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਦੇ ਪੰਡਿਤ, spiritual scholars। ਸਦਿਅਹੁ-invite। ਪਤਹਿ ਪੁਰਾਣੁ-ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਦੀ ਸਿਫਤ ਸਲਾਹ ਦੀ ਕਥਾ ਵਾਰਤਾ, Almighty's praises।

ਕੇਸੇ ਗੋਪਾਲ (ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਦੇ) ਵਿਦਵਾਨ (ਪੰਡਿਤ) ਨੂੰ ਸੱਦ ਲੈਣਾ ਜੋ ਸਾਰੇ ਪਾਪਾਂ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਹਰੀ ਪਰਮਾਤਮਾ ਦੀ ਕਥਾ ਵਾਰਤਾ ਰੂਪੀ ਪੁਰਾਣ ਪੜ੍ਹਨ। ਭਾਵ ਪਰਮੇਸ਼ਰ ਸਬੰਧੀ ਕਥਾ ਸੁਣਾਵਣ ਜੋ ਗੁਰਬਾਣੀ ਹੈ।

ਨੋਟ:- ਕੁਝ ਟੀਕਾਯਾਰਾਂ ਨੇ ਇਹਨਾ ਪੰਡਿਤੀਆ ਦੇ ਸਾਧਾਰਨ ਅਰਥ ਲਏ ਹਨ ਕਿ, ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੇਸੇ ਗੋਪਾਲ ਪੰਡਿਤ ਨੂੰ ਸੁਲਾਇਆ ਜਾਵੇ ਜੋ ਪੁਰਾਣਾਂ ਦੀ ਕਥਾ ਕਰੇ। ਪਰ ਕੋਈ ਵੀ ਕੇਸੇ ਗੋਪਾਲ ਨਾਮੀ ਪੰਡਿਤ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦਾ ਸਮਕਾਲੀ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ। ਭਾਵੇਂ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਪ੍ਰੰਪਰਾਗਤ ਸ਼ਬਦ ਵਰਤੇ ਹਨ ਪਰ ਉਹਨਾ ਦਾ ਪ੍ਰਯੋਗ ਵੱਖਰੇ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਗੁਰਬਾਣੀ ਵਿਆਕਰਣ ਅਨੁਸਾਰ 'ਕੇਸੇ' ਅਤੇ 'ਗੋਪਾਲ' ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਦੇ ਗੁਣਾਵਾਚਕ ਨਾਮ ਹਨ। 'ਪੰਡਿਤ' ਸ਼ਬਦ ਕੇਵਲ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਲਈ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਗੁਣੀ ਭਿਆਨੀ ਗੁਰਸਿੱਖਾਂ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ 'ਪੁਰਾਣ' ਸ਼ਬਦ ਵੀ 'ਗੁਰੂ ਪੁਰਾਣ' ਲਈ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਪ੍ਰਭੂ ਦੀ ਸਿਫਤ ਸਲਾਹ ਰੂਪੀ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦੀ ਕਥਾ ਦਾ ਲਖਾਣਿਕ ਹੈ।

Guru Ji then said that upon his departure to call the preacher (scholar) with knowledge of the Almighty who has beauteous hair (Keso) and the universal sustainer (Gopal) to preach and read the praises of Almighty which is able to vanish all sins means that to preach Almighty related topic.

ਹਰਿ ਕਥਾ ਪੜੀਐ , ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਸੁਣੀਐ ; ਬੋਝਾਣੁ ਹਰਿ ਰੰਗੁ , ਗੁਰ ਭਾਵਦੇ ॥

ਪਦ ਅਰਥ:- ਕਥਾ-discourse। ਪੜੀਐ-read। ਸੁਣੀਐ-listen। ਬੋਝਾਣ-chariot।

ਹਰੀ ਦੀ ਕਥਾ ਹੀ ਪੜਨੀ, ਹਰੀ ਨਾਮ ਹੀ ਸੁਣਨਾ ਅਤੇ ਸਾਨੂੰ ਬਿਝਾਣ ਵੀ ਹਰੀ ਦੀ ਪ੍ਰੀਤੀ ਵਾਲਾ ਭਾਵ ਹਰੀ ਨਾਮ ਵਿਖੇ ਜਿਹੜਾ ਪ੍ਰੇਮ ਕਰਨਾ ਹੈ ਏਹੀ ਗੁਰਾਂ ਨੂੰ ਬਿਝਾਣ ਭਾਵਦਾ ਹੈ।

Therefore read the praises of Almighty and listen to Almighty's name as Guru Ji prefers the chariot of Almighty's love instead of the luxuries chariot.

ਪਿੰਡੁ ਪਤਲਿ ਕਿਰਿਆ ਦੀਵਾ ; ਫੁਲੁ ਹਰਿ ਸਰਿ ਪਾਵਦੇ ॥

ਪਦ ਅਰਥ:- ਪਿੰਡ-ਜੋਆਂ ਦੇ ਆਟੇ ਦੇ ਪਿੰਨੇ। ਪਤਲ-ਪੌਤਿਆਂ ਦੀ ਬਣਾਈ ਹੋਈ ਬਾਲੀ। ਫੁਲ-ਸਤੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹੋਝੀਆਂ, ashes।

ਗੁਰੂ ਜੀ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਸ ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਹਰੀ ਦੇ ਚਰਨਾਂ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇ। ਪਿੰਡ, ਪਤਲ, ਦੀਵਾ, ਫੁੱਲ ਆਦਿ ਕਿਰਿਆ ਕਰਮ ਸਭ ਮਨਮੱਤ ਹਨ।

ਹਿੰਦੂ ਮੱਤ ਅਨੁਸਾਰ ਮ੍ਰਿਤਕ ਸੰਸਕਾਰ

੧. **ਕਪਾਲ ਕਿਰਿਆ:-** ਮੁਰਦੇ ਨੂੰ ਲੱਭੂ ਲਾਉਣ ਤੋਂ ਘੰਟਾ ਜਾਂ ਅੱਧਾ ਘੰਟਾ ਬਾਅਦ ਉਸ ਦੀ ਖੋਪੜੀ

ਨੂੰ ਲੋਹੇ ਦੀ ਰਾਤ ਜਾਂ ਵਾਂਸ ਨਾਲ ਤੋੜਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

੨. **ਅੱਧ ਮਾਰਗ:-** ਘਰ ਅਤੇ ਮਸਾਣਾ ਦੇ ਅੱਧ ਵਾਟੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਰੱਖ ਕੇ ਭਾਂਡਾ ਭੰਨਿਆ

ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਅੱਧ ਮਾਰਗ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

੩. **ਸਿਆਪਾ:-** ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੀਆਂ ਔਰਤਾਂ ਕੀਰਨੇ ਪਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਸਿਆਪਾ

ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ।

੪. **ਫੂਹੜੀ:-** ਘਰ ਵਿੱਚ ਬੱਲੇ ਫੂਹੜੀ ਵਿਛਾ ਕੇ ਉਸ ਉੱਪਰ ਲੋਕ ਬੈਠਦੇ ਹਨ।

੫. **ਦੀਵਾ:-** ਮਰਗ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਘਰ ਵਿੱਚ ੩੬੦ ਦਿਨਾਂ ਤੱਕ ਦੀਵਾ ਬਾਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਹਿੰਦੂ ਮੱਤ

ਅਨੁਸਾਰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਰਨ ਨਾਲ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਪੁਲੋਕ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਰਸਤੇ ਤੇ ਚਾਨਣ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

੬. **ਪਿੰਡ:-** ਮਰਗ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦਸ ਦਿਨ ਵਾਸਤੇ ਚੌਠਾ ਜਾਂ ਜੋਆਂ ਦੇ ਆਟੇ ਦੀਆਂ ਪਿੰਨੀਆਂ

ਵਰਤਾਈਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ।

੭. **ਕਿਰਿਆ:-** ਮ੍ਰਿਤਕ ਸਸਕਾਰ ਸਬੰਧੀ ਸਾਰੀਆਂ ਕਿਰਿਆਵਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ

ਖਾਣਾ ਖਵਾ ਕੇ ਸਰਾਬ ਵੀ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

੮. **ਬੁੱਢਾ ਮਰਨਾ:-** ਬੱਝੀ ਉਮਰ ਦੇ ਬਜ਼ੁਰਗ ਦੀ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇਹ ਨੂੰ ਜਲਵੀ ਘਰੇ ਲਿਆਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ

ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਅਰਥੀ ਨੂੰ ਫੁੱਲਾਂ ਆਦਿ ਨਾਲ ਸਜਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

੯. **ਫੁੱਲ:-** ਸਸਕਾਰ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਤੀਆਂ ਹੋਝੀਆਂ ਰਾਖ ਵਿੱਚ ਚੁਗ ਕੇ ਕੱਚੀ ਲੱਸੀ ਨਾਲ ਧੋ ਕੇ ਰੰਗ

ਵਿੱਚ ਪਾਈਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ।

ਨੋਟ:- ਹਿੰਦੂ ਧਰਮ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਣੀ ਦੀ ਮੌਤ ਸਮੇਂ ਕਈ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਰਸਮਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ।

ਹਿੰਦੂ ਧਰਮ ਅਨੁਸਾਰ ਪ੍ਰਾਣੀ ਦੇ ਸਵਾਸ ਨਿਕਲਣਿਆਂ ਹੀ ਉਸ ਨੂੰ ਮੌਜੇ ਤੋਂ ਹੇਠਾ ਲਾਹ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕੱਚੇ ਮਕਾਨ ਵਿੱਚ ਗੋਹੇ ਦਾ ਲੋਧ ਕਰਕੇ ਹਰਾ ਘਾਹ ਜਾਂ ਗੱਭ ਵਿਛਾ ਕੇ ਮੁਰਦੇ ਨੂੰ ਉਸ ਉੱਪਰ ਲਿਟਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਨੇੜੇ ਹੀ ਘਿਉ ਦਾ ਦੀਵਾ ਬਾਲ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕਈ ਜਗ੍ਹਾ ਪਹਿਲਾ ਅਤੇ ਹੁਣ ਵੀ ਦੀਵਾ ਨਿਰਤਕ ਦੀ ਤਲੀ ਤੇ ਧਰਨ ਦੀ ਰੀਤੀ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਹੈ। ਇਸ ਪਿਛੇ ਇਹ ਭਾਵਨਾ ਕੰਮ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜਿਸ ਰਸਤੇ ਪ੍ਰਾਣੀ ਦੇ ਜਾਣਾ ਹੈ ਉਹ ਰਸਤਾ ਹਨੇਰ ਭਰਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਵੀਵਾ ਉਸ ਮਾਰਗ ਤੇ ਚਾਨਣ ਕਰੇਗਾ।

ਭਾਸਤਰ ਅਨੁਸਾਰ ਪਿੰਤਰ ਲੋਕ ਤੱਕ ਅਪਭਰਨ ਲਈ ੩੬੦ ਦਿਨ ਲਗਦੇ ਹਨ। ਕਈ ਥਰਾਂ ਵਿੱਚ ਕਿਰਿਆ ਸਮੇਂ ੩੬੦ ਬੱਝੀਆਂ ਇਸ ਖਿਆਲ ਨਾਲ ਬਾਲੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ੩੬੦ ਦਿਨਾਂ ਤੱਕ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਮਾਰਗ ਤੇ ਚਾਨਣ ਰਹੇ। ਦਾਨ ਲਈ ਆਮ ਤੌਰ ਦੇ ਜੋਆਂ ਦੇ ਆਟੇ ਦੇ ਪਿੰਨੇ ਬਣਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਿੰਡ ਆਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਪੁੰਨੀ ਚੰਗੀ ਫੇਰ ਕੇ ਸਤਨਾਜਾ ਪੀਹ ਕੇ ਪਿੰਡ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਵੀ ਰੀਤੀ ਹੈ। ਇਹ ਪਿੰਡ ਪੱਤਲਾਂ ਦੇ ਧਰ ਕੇ ਅਰਥੀ ਜਾਂ ਗੋਬਾਣ ਤਿਆਰ ਹੋਣ ਉਪਰੰਤ ਮੁਰਦੇ ਨੂੰ ਲਿਟਾ ਕੇ ਇਕ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਘਰ ਦਾ ਝੂਹਾ ਲੰਘ ਕੇ ਚੂਜਾ ਪਿੰਡ, ਪਿੰਡ ਦਾ ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਲੰਘ ਕੇ ਭੀਜਾ ਪਿੰਡ, ਮਸਾਣਾ ਦੇ ਅੱਧ ਵਿੱਚ ਰੋਥਾ ਅਤੇ ਮਸਾਣਾ ਵਿੱਚ ਪਹੰਚ ਕੇ ਪੰਜਵਾਂ ਪਿੰਡ ਦੇਣ ਦੀ ਰੀਤੀ ਹੈ। ਮ੍ਰਿਤਕ ਸਰੀਰ ਤੇ ਜਦ ਲੱਕੜਾਂ ਚਿਣ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਤਾਂ ਛਾਤੀ ਉੱਤੇ ਚੰਦਨ ਅਤੇ ਤੁਲਸੀ ਦੇ ਪੱਤੇ ਰੱਖ ਕੇ ਆਖਰੀ ਪਿੰਡ ਦੇਣ ਦੀ ਰੀਤੀ ਵੀ ਹੈ।

ਘਰਾਂ ਅਤੇ ਮਸਾਣਾ ਦੇ ਅੱਧ ਵਿੱਚ ਮ੍ਰਿਤਕ ਸਰੀਰ ਰੱਖ ਕੇ ਭਾਂਡਾ ਭੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਅਰਧ ਮਾਰਗ ਵੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਇਸੇ ਵਿਚਾਰ ਨਾਲ ਭਾਂਡਾ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਮਰੇ ਪ੍ਰਾਣੀ ਦਾ ਪੁੰਤਰ ਜਾਂ ਸਬੰਧੀ ਉੱਚੀ ਅਵਾਜ਼ ਵਿੱਚ ਧਾਹ ਮਾਰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਖਿਆਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਆਤਮਾ ਸਰੀਰਕ ਮੋਹ ਕਰਕੇ ਨਾਲ ਹੀ ਵਿਰਦੀ ਹੈ। ਖਿਆਨਕ ਅਵਾਜ਼ ਕੱਥ ਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਭਰਾ ਕੇ ਭਜਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਖਿਆਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮਰਨ ਪਿਛੇ ਆਤਮਾ ੧੩ ਦਿਨ ਪ੍ਰੇਤ ਬਣ ਕੇ ਛੱਡੇ ਘਰ ਦੇ ਨੇੜ ਹੀ ਖੁੰਮਦੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ। ਪਹਿਲਾ ਮਰੇ ਪ੍ਰਾਣੀ ਦਾ ਪੁੰਤਰ ੧੩ ਦਿਨ ਪਹਿਰ ਚਾਰ ਰਹਿੰਦੀ ਉੱਠ ਕੇ ਧਾਹ ਮਾਰਦਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਜਿਸ ਦਾ ਮਨੋਰਥ ਪ੍ਰੇਤ ਆਤਮਾ ਨੂੰ ਭਰਾਉਣਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਮੁਰਦੇ ਨੂੰ

ਅਗਨ ਭੇਟ ਕਰਨ ਉਪਰੰਤ ਜਦੋਂ ਉਸ ਦੀ ਖੋਪੜੀ ਨਜ਼ਰ ਆਉਣ ਲਗਦੀ ਹੈ ਇਕ ਵਾਂਸ ਨਾਲ ਉਸ ਨੂੰ ਭੇੜਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਕਪਾਲ ਕਿਰਿਆ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ।

ਮੋਤ ਤੋਂ ਤੀਸਰੇ ਦਿਨ ਮ੍ਰਿਤਕ ਸਰੀਰ ਦੀਆਂ ਬਖੀਆਂ ਅਸਥੀਆਂ ਚੁਗੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਫੁੱਲ ਚੁਗਣਾ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਚੁਗੇ ਫੁੱਲ ਠੀਕਰੇ ਵਿੱਚ ਦੱਬ ਅਤੇ ਗੰਗਾ ਜਲ ਨਾਲ ਧੋ ਕੇ ਹਰਿਦੁਆਰ ਗੰਗਾ ਵਿੱਚ ਪਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਸਸਕਾਰ ਤੋਂ ਕਿਰਿਆ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਤੇਹਰਵਾਂ ਦਿਨ ਤੱਕ ਗੁਰੂਤ ਪੁਰਾਣ ਦੀ ਕਥਾ ਕਰਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਕਥਾ ਸਣਾਉਣ ਵਾਲੇ ਪੰਡਿਤਾਂ ਨੂੰ ਗਹਿਣੇ, ਗਧੂਆਂ, ਵਸਤਰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਪਦਾਰਥ ਦਾਨ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਪਹਿਲਾ ਜਮੀਨ ਦੀ ਦਾਨ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ।

Guru Ji further says that the remaining of the physical body to be under the feet of the Almighty's servants instead of performing similar Hindu religious funeral rites like offering of round shaped object made from flour, offering of plate fill with leaves, lighting lamps and throwing the bones into the Ganges.

Death Rituals Practiced in Hinduism (contrary to Gurmat)

1. Kapal kriya- Piercing the Skull half an hour or so after the pyre has been burning with a rod or something else in the belief that will secure the release of the soul.
2. Adh Marg - the ceremony of breaking the pot used for bathing the dead body amid doleful cries half way towards the cremation ground.
3. Siapaa - organised lamentation by women.
4. Foorhi - sitting on a straw mat in mourning for a certain period.
5. Diva - keeping an oil lamp lit for 360 days after the death in the belief that that will light the path of the deceased.
6. Pind - ritual donating of lumps of rice flour, oat flour, or solidified milk (khoa) for ten days after death.
7. Kirya - concluding the funeral proceedings ritualistically, serving meals and making offerings by way of Shradh.
8. Budha marna - waving of whisk, over the hearse of an old person's dead body and decorating the hearse with festoons.
9. Pihul - picking of the burnt bones from the ashes of the pyre and washing with diluted milk for immersing in the Ganga.

ਹਰਿ ਭਾਇਆ , ਸਤਿਗੁਰੁ ਬੋਲਿਆ ; ਹਰਿ ਮਿਲਿਆ ਪੁਰਖੁ ਸੁਜਾਣੁ ਜੀਉ ॥

ਪਦ ਅਰਥ:- ਹਰਿ ਭਾਇਆ-ਜੋ ਹਰੀ ਨੂੰ ਭਾਇਆ, as it pleases Almighty। ਬੋਲਿਆ-spoke। ਸੁਜਾਣ-ਚਤੁਰ, wise, intelligent।

ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਕਥਨ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ, ਜੋ ਹਰੀ ਨੂੰ ਭਾਉਂਦਾ ਹੈ ਅਸੀਂ ਉਹ ਹੀ ਬਚਨ ਬੋਲਿਆ ਹੈ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਹ ਬਚਨ ਮੰਨ ਲਿਆ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਹਰੀ ਪੁਰਖ ਸੁਜਾਣ ਮਿਲ ਗਿਆ ਹੈ।

The True Guru Ji says that I have uttered the word of sermon as it pleases Almighty. The ones who embraces this sermons shall attain the Almighty who is the universal protector (Pu-rakh), the life of all (Har) and knower of all (Su-jan).

ਰਾਮਦਾਸ ਸੋਢੀ ਤਿਲਕੁ ਦੀਆ ; ਗੁਰ ਸਬਦੁ ਸਚੁ ਨੀਸਾਣੁ ਜੀਉ ॥੫॥

ਪਦ ਅਰਥ:- ਰਾਮਦਾਸ ਸੋਢੀ-ਗੁਰੂ ਰਾਮਦਾਸ ਜੀ, Guru Ram Das Ji belonging to Sodhi clan। ਤਿਲਕੁ ਦੀਆ-ਗੁਰਗੱਦੀ ਬਖਸ਼ ਦਿੱਤੀ, the mark of Guruship।

ਗੁਰੂ ਅਮਰ ਦਾਸ ਜੀ ਜੋ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸੋਢੀ ਗੁਰੂ ਰਾਮਦਾਸ ਜੀ ਨੂੰ ਗੁਰਿਆਈ ਦਾ ਤਿਲਕ ਅਤੇ ਇਹ ਐਸਾ ਤਿਲਕ ਬਖਸ਼ਿਆ ਜੋ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਹੈ ॥੫॥

Guru Amar Das ji the manifestor of the truth, blessed Guru Ram Das Ji of Sodhi lineage with the mark of Guru's status which means that Guru Ram Das Ji was blessed with such mark which manifested Almighty.

ਸਤਿਗੁਰੁ ਪੁਰਖੁ ਜਿ ਬੋਲਿਆ ; ਗੁਰਸਿਖਾ ਮੰਨਿ ਲਈ ਰਜਾਇ ਜੀਉ ॥

ਪਦ ਅਰਥ:- ਸਤਿਗੁਰੂ ਪੁਰਖ-ਗੁਰੂ ਅਮਰ ਦਾਸ ਜੀ। ਮੰਨਿ-agree, accept willingly। ਰਜਾਇ-ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੀ ਰਯਾ (ਬਚਨ), order, Will।

ਜਦੋਂ ਗੁਰੂ ਅਮਰਦਾਸ ਜੀ ਨੇ ਬਚਨ ਕੀਤਾ ਕਿ ਸਾਰੇ ਗੁਰੂ ਰਾਮਦਾਸ ਜੀ ਦੇ ਚਰਨੀ ਲੱਗਣ ਤਾਂ ਗੁਰਸਿਖਾਂ ਨੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦਾ ਹੁਕਮ ਮੰਨ ਲਿਆ।

ਚਾਰ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੀ ਸਿਖੀ:

੧. ਦੇਖ-ਦੇਖੀ ਦੀ ਸਿਖੀ - ਦੂਸਰੇ ਨੂੰ ਦੇਖ ਕੇ ਗੱਲ ਕਰਨੀ
੨. ਧੰਧੇ ਦੀ ਸਿਖੀ - ਕੰਮ ਕਾਰ ਦੀ ਸਿਖੀ ਵਾਸਤੇ
੩. ਹਿੰਸ ਦੀ ਸਿਖੀ - ਲਾਲਚ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਵਾਸਤੇ

੪. ਪ੍ਰੇਮ ਦੀ ਸਿਖੀ - ਨਿਰੋਲ ਪ੍ਰੇਮ, ਸਤਿਗੁਰੂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਭੂ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਵਾਸਤੇ ਨਿਸ਼ਕਾਮ ਸਿਖੀ ਧਾਰਨੀ

When Guru Amar Das Ji (the True Guru) who is the universal protector's ordered the Sikhs to prostrate on Guru Ram Das Ji's feet as the act of acceptance of the fourth Guru and this order was willingly obeyed by the Sikhs of the Guru. (Gursikh- the ones who follows Guru Ji's instruction without any doubts)

4 types of Sikhi.

1. **Dekha-Dekhi** - to adopt Sikhi ignorantly by just observing the other without love or cause.
2. **Dhendhe** - to adopt Sikhi just for fulfilling certain worldly need, e.g. trade, political party, employment purposes.
3. **Hireesh** - to adopt Sikhi just for the fulfilment of greed.
4. **Love** - to adopt Sikhi desirelessly just for love and attainment of Guru and Almighty.

ਮੋਹਰੀ ਪੁਤ੍ਰ ਸਨਮੁਖੁ ਹੋਇਆ ; ਰਾਮਦਾਸੈ ਪੈਰੀ ਪਾਇ ਜੀਉ ॥

ਪਦ ਅਰਥ:- ਸਨਮੁਖੁ-ਸਾਹਮਣੇ, standing before।

ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦਾ ਪੁੱਤਰ ਬਾਬਾ ਮੋਹਰੀ ਜੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆ ਖੜੋਤਾ ਤੇ ਸਿਖੀ ਦੀ ਜਾਚਨਾ ਕੀਤੀ ਤਾਂ ਗੁਰੂ ਅਮਰ ਦਾਸ ਜੀ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਰਾਮ ਦਾਸ ਜੀ ਦੇ ਚਰਨੀ ਪਾਇਆ।

At that moment Guru Amar Das Ji's son Baba Mohri Das Ji lead the group of Sikhs and came before Guru Amar Das Ji and requested for discipleship (Sikhi), Guru Amar Das Ji made him to prostrate on Guru Ram Das Ji's feet.

ਸਭ ਪਵੈ ਪੈਰੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਕੇਰੀ ; ਜਿਥੇ ਗੁਰੂ ਆਪੁ ਰਖਿਆ ॥

ਪਦ ਅਰਥ:- ਪੈਰੀ-feet। ਰਖਿਆ-protected।

ਗੁਰੂ ਅਮਰ ਦਾਸ ਜੀ ਨੇ ਗੁਰੂ ਰਾਮ ਦਾਸ ਜੀ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਜੋਤ ਟਿਕਾ ਦਿੱਤੀ। ਇਸ ਲਈ ਸਾਰੀ ਸੰਗਤ ਤੇ ਸਾਕ ਸਬੰਧੀ ਗੁਰੂ ਰਾਮਦਾਸ ਜੀ ਦੇ ਚਰਨੀ ਪੈ ਗਏ।

Guru Amar Das Ji made all his obedient ones (sikhs, relations, sons and brothers) to fell on the feet of the Fourth Guru (Guru Ram Das Ji) where Guru Ji had placed all the powers means that where Guru Ji had enshrined his spirit.

ਕੋਈ ਕਰਿ ਬਖੀਲੀ ਨਿਵੇ ਨਾਰੀ ; ਫਿਰਿ ਸਤਿਗੁਰੂ ਆਇ ਨਿਵਾਇਆ ॥

ਪਦ ਅਰਥ:- ਬਖੀਲੀ-ਈਰਖਾ, envy। ਨਿਵੇ-lower down means humble। ਆਇ-brought।

ਜੇ ਕੋਈ ਈਰਖਾ ਕਰਕੇ ਨਹੀਂ ਨਿਵਿਆਂ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਅਮਰ ਦਾਸ ਜੀ ਨੇ ਫਿਰ ਪੁੱਰ ਕੇ ਗੁਰੂ ਰਾਮ ਦਾਸ ਜੀ ਦੇ ਚਰਨੀ ਨਿਵਾ ਦਿੱਤਾ।

If anyone, through envy refused to bow in the acceptance of the Fourth Guru, Guru Amar Das Ji influenced their mind by the realisation of truth and brought them to bow before Guru Ram Das Ji.

ਰਹਿ ਗੁਰਹਿ ਭਾਣਾ ਦੀਈ ਵਡਿਆਈ ; ਧੁਰਿ ਲਿਖਿਆ ਲੇਖੁ ਰਜਾਇ ਜੀਉ ॥

ਪਦ ਅਰਥ:- ਗੁਰਹਿ ਭਾਣਾ-ਗੁਰੂ ਜੀ ਦਾ ਭਾਣਾ, as it pleases the Guru। ਵਡਿਆਈ-ਸ਼ੌਭਾ, splendour। ਧੁਰਿ-ਮੁੱਢ ਤੋਂ, ਸ਼ੁਰੂ ਤੋਂ, from the beginning।

ਗੁਰੂ ਅਮਰ ਦਾਸ ਜੀ ਨੇ ਹਰੀ ਦੇ ਭਾਣੇ ਅਨੁਸਾਰ ਗੁਰੂ ਰਾਮ ਦਾਸ ਜੀ ਨੂੰ ਵਡਿਆਈ ਦਿੱਤੀ। ਆਗਿਆ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਨੇ ਇਹ ਧੁਰੋਂ ਹੀ ਲੇਖਾ ਲਿਖਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ।

As fated by Almighty, Guru Amar Das Ji bestowed glory on Guru Ram Das Ji, which was in accordance to the predetermined writ of Almighty.

ਕਹੈ ਸੁੰਦਰੁ ਸੁਣਹੁ ਸੰਤਹੁ ; ਸਭੁ ਜਗਤੁ ਪੈਰੀ ਪਾਇ ਜੀਉ ॥੬॥੧॥

ਪਦ ਅਰਥ:- ਜਗਤੁ-world।

ਬਾਬਾ ਸੁੰਦਰ ਜੀ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ, ਹੇ ਸੰਤੋ! ਸੁਣੋ! ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਮਰ ਦਾਸ ਜੀ ਨੇ ਸਾਰਾ ਜਗਤ ਹੀ ਗੁਰੂ ਰਾਮ ਦਾਸ ਜੀ ਦੇ ਚਰਨੀ (ਪੈਰੀ) ਪਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ॥੬॥੧॥

Baba Sunder Ji says that Dear Saints listen; Guru Amar Das Ji made the whole world to fell at Guru Ram Das Ji's feet means that the Guruship throne was bestowed upon Guru Ram Das Ji, therefore whosoever wish attain Almighty and live a truthful life will have to obtain the blessings from Sri Guru Ram Das Ji after him.

ਸਾਰ ਅੰਗ:— ਇਸ ਬਾਣੀ ਵਿੱਚ ਬਾਬਾ ਸੁੰਦਰ ਜੀ ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਮਰਦਾਸ ਜੀ ਦੇ ਅੰਤਿਮ ਸਮੇਂ ਦੇ ਇਸ਼ ਨੂੰ ਬਿਆਨ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਨੇ ਅੰਤਿਮ ਸਮੇਂ ਦੱਸਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਚਲਾਣੇ ਸਮੇਂ ਅਤੇ ਪਿਛੇ ਸਮੂਹ ਹਿੰਦੂ ਸੰਸਕਾਰਾਂ ਦਾ ਤਿਆਗ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ, ਸੰਗਤ ਫਲ ਮਿਲ ਕੇ ਕੀਰਤਨ ਕਰੇ ਅਤੇ ਨਾਮ ਜਪੇ। ਚੌਥੇ ਗੁਰੂ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਰਾਮਦਾਸ ਜੀ ਨੂੰ ਗੁਰਗੱਦੀ ਸੌਂਪਣ ਦਾ ਵੀ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ ਤੇ ਇਸ ਬਾਣੀ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਮੌਤ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ ਉੱਤੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਰਹਿਤਨਾਮਾ ਵੀ ਕਹਿ ਸਕਦੇ ਹਾਂ।

In this hymn (Bani), Baba Sunder Ji has narrated the whole incident of Guru Amar Das Ji's departure. Guru Ji has told that during and after his departure (Joti-Joth) to abandon Hindu rituals during death and instead to sing the praises of Almighty (Kirtan). In this hymn, the incident of the Guruship of Guru Ram Das Ji is also narrated. This hymn has specially emphasised on the Sikh way of a death ceremony.

Antam Sanskar (Death Ceremony) - Guidelines

1.0 Introduction

ਸਭਨਾ ਮਰਣਾ ਆਇਆ ਫੇਰੇਣਾ ਸਭਨਾਹ ॥

"Death comes to all, and all must suffer separation." (SGGSJ Ang 598)

Death and separation of physical form is a must which comes to all living beings in this universe. Gurbani emphasizes in many occasions that the true living is by uniting with the supreme being (Almighty).

Death is one of the most painful event in this life which is caused by the attachment that one has developed through his/her lifetime. Therefore Gurbani shall be continually recited by the bedside of the dying person in order to relieve the pain of death by untangling the knots of attachments of physical forms and worldly affairs. It is recommended that the second Aspadī of Sukhmani Sahib to be recited in order being the awareness of truth and reality, the hymn starts as following:

ਜਹ ਮਾਤ ਪਿਤਾ ਸੁਤ ਸੀਤ ਨ ਭਾਈ ॥...

"Where there is no mother, father, children, friends or siblings, for support ..."

(SGGSJ Ang 264)

This is to be recited continuously and if the person is highly spiritual (i.e. meditates and has knowledge of Gurmata) then the twenty first Aspadī is to be read:

ਜਬ ਅਕਾਲੁ ਇਹੁ ਕਛੁ ਨ ਦ੍ਰਿਸਟੈਣਾ ॥ ...

"When this world had not yet appeared in any form ..."

(SGGSJ Ang 290)

2.0 Reciting Gurbani

While a person is near death or after the death, Gurbani or "Waheguru, Waheguru" shall be repeated by his/her side. Nor must a lit lamp be placed beside, or a cow get bestowed in donation by, him/her or for his/her good or any other ceremony, contrary to Guru's way, performed. Only Gurbani should be recited. The respect of Gurbani must be observed as following:

- The ones who are reciting Gurbani from a Gunka shall sit on the same level if not higher than the dead body.
- The ones who are holding a Gunka shall not be seating lower and facing the feet of the body.
- Kirtan shall be sang on a platform of equivalent height facing towards the body's head and not the feet
- Ardaas shall be done by standing from a position adjacent to the head of the body.

When some one shuffles the mortal coil, the survivors must not grieve or raise a hue and cry or indulge in breast beating. To induce a mood of resignation to God's will, it is desirable to recite Gurbani or repeat "Waheguru".

Guru Amar Das Ji said that;

ਮਤ ਮੇ ਪਿਛੇ ਕੋਈ ਫੇਰਾਈ ਸੇਮੇ ਮੂਲਿ ਨ ਭਾਇਆ ॥

"If one cries upon my death (passing), it will not be pleasing to me as they have not understood the essence of life and death" (SGGSJ Ang 923)

Therefore reciting Gurbani Nitnem for the deceased is the only act that will assist in the afterworld.

It is recommended that the dead body is brought to the house and recite Gurbani continuously by sitting beside the deceased body.

3.0 Bathing the Body

ਜਿਸ ਮ੍ਰਿਤ ਹੋਇ ਤੇ ਕੱਛ ਪਹਿਰਾ ਕਰ, ਇਸ਼ਨਾਨ ਕਰਾ ਕਰ, ਦਸਤਾਰ ਸਲਾ ਕਰ, ਉਸ ਸਮੇਂ ਸਮੁੱਚੀ ਪੜਾਵਾ ਫਰੀ ॥

"When a Sikh dies, his/her body must be bathed. His/her Kacchera must be changed and turban tied. While doing this Sri Jap Ji Sahib must be continuously recited." (Rehatnama Bhai Deyā Singh Ji, p.76)

Whilst washing the deceased's body, Jap Ji Sahib is to be recited at all times. When the Kasherā is changed, one leg is to be removed first and then the dry, fresh Kasherā put on.

The 5 Kakkar – Kirpan on gatra, Kasherā, Kangha in hair and Kara on arm are to be put on. The head of the deceased shall covered either by a turban for male or female. A scarf can be used for female. All clothes should be of good quality and well tailored.

4.0 Taking the Body to Crematorium

Ardaas shall be performed before placing the body on a plank or taken to the funeral pyre/crematorium ground. The hearse should then be lifted and taken to the cremation ground. Kirten or the recitation of Gurmantar or Moolmantar is to be recited aloud while handling the body. While the body is being carried to the cremation ground, hymns that induce feelings of detachment should be recited.

It is strictly prohibited to bow, prostrate and offer cash at the feet of the deceased.

On the way to the pyre, the body is not to be put on the floor, a water pitcher is not to be broken, there is to be no crying/wailing, spilling of water, bowing down and the breaking of a piece of kitchen-wear etc are all prohibited. If there is a Gurdwara on the way, then the body can be placed on the floor outside the Gurdwara, so a final salutation to the Guru can be made.

5.0 The Cremation

The pyre is to be made of wood, which shouldn't have been used for any other purpose; i.e. fresh wood is used. The means of fragrance i.e. sandalwood are to be used. In order to improve the flames and reflect complete cremation ghee is to be placed on the pyre. The use of kerosene should be avoided. However if the cremation is done in a furnace by means of electric or gas, the use of fragrance and ghee shall not be necessary.

During the preparation of pyre after placing the deceased on the pyre, Jap Ji Sahib or Gurmantar or Mool Mantar should be recited continuously, if possible Jap Ji Sahib should be recited whilst facing the head of the deceased. The others are to prepare the pyre and listen to the prayer. When the pyre is ready and Jap Ji Sahib completed, Ardas is to be performed:

"Oh True King bless this person, forgive all the sins that they have committed in their life. Bless the deceased with abode in your blessed feet, give strength to the family to accept your will, give us permission to set the pyre alight."

The pyre is then lit. Screaming and wailing is not allowed and matches are not to be set alight and needlessly thrown. Satnam Waheguru or Kirtan is to be continuously recited. When the pyre is half burnt Kirtan Sohela is to be recited and Ardas performed. The skull of the burning body is not to be cracked open (Piercing the Skull half an hour or so after the pyre has been burning with a rod or something else in the belief that will secure the release of the soul-kapal kriya-is contrary to the Guru's tenets). The congregation should then leave.

6.0 Post-Cremation

Upon returning from the cremation, all should go straight to the Gurdwara and have Ishnaan. If this is not possible, then the hands, feet and face should be washed. Karah Parshad is to be prepared and brought into the presence of Sri Guru Granth Sahib Ji.

The priest (Granthi) of Gursikh shall recite Rag Vadhas Mahala I Ghar 5, Aahania (SGGS Ang 578) and after reciting the six stanzas of the Anand Sahib, the Ardas, offered and Karah Parshad (sacred pudding) distributed.

Once the pyre settles down (normally 3 days after cremation or as suit to other means of cremation), the ashes are to be collected as they are and are not to be foiled with. The tying of strings, placing nails in soil etc are prohibited (superstitions). Kirpan and Kara are not to be picked out of the ashes, the ashes are to be collected as they are. All the ashes (and bones) are to be collected and rested in river or ocean. In Punjab the ashes are normally taken to either Kiratpur Sahib or Goindval Sahib and scattered in the river. If this is not possible, then they can be scattered in any nearby flowing river. The ashes are not to be placed in the Ganges and a shrine/memorial stone is not to be made.

The reading of the Guru Granth Sahib should be completed on the tenth day. If one has the capability of organising an Akhand Paath, then it is to be started on the eighth day after the cremation and the Bhog on the tenth day.

During the ten days, for the benefit of the family, relatives and friend visiting to mourn, a daily congregations shall be organised in the house, Kirten and the Gurbani discourse (Katha) for Sehaskriti Selok (six selok daily) and Jaitsari Dhi Vaar (two Seleks daily) shall be performed and to be completed within ten days. This practice would help many in understanding the true meaning of life.

On the tenth day, congregation shall be called to conclude the Sehaj Path or Akhand Path after which Ramkali Sadh must be recited followed by Ardas and Karah Parshad distributed. If the congregation on tenth day is not convenient to friends and relatives, a separate programme can be arranged on another day whilst the conclusion of Sehaj Path or Akhand Path (Path Dha Bhog) shall still be performed on the tenth day. Ardas is to be performed and Karah Parshad distributed. Reciting Gurbani on behalf of the deceased is essential. If possible, a Sehaj Paath is to be started on the day of the cremation. During the making or preparation of the Karah Parshad, the complete Jap Ji Sahib are to be recited (as is normal).

The reading of the Guru Granth Sahib should be carried out by the members of the household of the deceased and relatives in cooperation. If possible, Kirtan may be held every night. No funeral ceremony remains to be performed after the "tenth day" or the congregation thereafter.

In the Western world cremations may take place many days after the person has died, thus a Sehaj Paath/Akhand Paath Bhog may not take place 10 days after the death of the person. The cremation must take place, before the Bhog of the Paath.

Superstitions about doing something on the twelfth, thirteenth or seventeenth day after the cremation are not to be performed.

Women are not to cry and wail. They should accept God's will. All the family of the deceased should sit and listen to the recitation of Gurbani and discourses. The family is to serve the Granthis to the best of their abilities. At the time of the Bhog, good clothing and money is to be presented as an offering in front of Guru Ji.

(Reference: Rohatama & SGPC Rehat Maryada)

ਭਲੇ ਅਮਰਦਾਸ ਗੁਣ ਤੇਰੇ ਤੇਰੀ ਉਪਮਾ ਤੋਹਿ ਬਨਿ ਆਵੈ ॥੧॥੨੨॥

Bhal Bhatt says, Dear Guru Amar Das you belonged to Bhalla clan of Khetri, the praises of Your Virtues are only relevant to You as there is no one in past, present or will be in future to have equivalent comparative virtues as You had. You are the greatest virtuous the world will ever witness ||1||22||

(1396-8, ਸਵਈਏ ਮਹਲੇ ਤੀਜੇ ਕੇ, ਭਲ')